

Leiderschap en de kunst van het gewone...

Om mensen te leiden, sta achter hen (Lao Zi)

Realiseren van stevige opbrengsten, een minister die oproept om in te zetten op excelleren, oprukkende tijgermoeders, multitaskende en vermoeide jeugdigen ... dit is maar een greep uit de complexe onderwijspraktijk. Meer presteren met minder middelen, in beperkte tijd. Eigenaarschap tonen voor het eigen leren en samenwerken. 'Het is voor mij elke dag spitsuur', zegt juf Jennifer. 'Ik ren in de stroom mee: doelen halen en uitvoeren wat anderen plannen. Ik doe een kunstje, maar wil slimme oplossingen uitvoeren die nodig zijn.' Er is verlangen naar kwaliteit van aandacht in leren en werken: blij, bezielend en betrokken.

Een interessant experiment in Washington D.C. Tijdens het spitsuur speelde Joshua Bell, een wereldberoemde violist, de prachtigste partituren in een metrostation. Videobeelden gedurende dat uur laten zien dat vrijwel niemand in de haast om naar het werk te komen stilstaat en het buitengewone van de situatie opmerkt. Een uitzondering is een mevrouw die hem herkent en een jongetje dat verwonderd blijft staan, maar wordt meegetrokken door zijn moeder. De volgende dagen treedt de violist op voor een volle zaal die zeker een jaar tevoren was uitverkocht.

Onderwijsprofessionals, zien zij de schoonheid, het buitengewone in de gewone situatie? Wat is de basishouding? Een groep leidinggevendenden gaat aan de slag met beeldmateriaal van gewone situaties in hun school. Zij kruipen in de situatie, leren klein kijken, de gewone dingen opmerken in de school, in de klas, bij de leraren en bij de leerlingen. Geven samen taal aan wat er intact is en welke kwaliteit zij zien. Ze voelen contact met het werkproces van de leraar. Ze realiseren zich de kunst van het gewone. Om mensen dingen te laten doen waar zij goed in zijn, is op zich al een kunst. En om mensen dingen te laten doen waar zij minder goed in zijn, vraagt om wijze bestuurders en leidinggevendenden die ontwikkeling bevorderen door van nabij voeling te houden.

Eigenaarschap vraagt om leraren die weer hun eigen oplossingen kunnen zien en realiseren. En om leidinggevendenden die zich oefenen in ontvankelijkheid. Nodig is daarbij figuurlijke en letterlijke 'room to move' (bluesmusicus John Mayall 1959). Een plek die is ingericht voor leren en werken, met kwaliteit van aandacht voor de dagelijkse praktijk. Leidinggeven is regie voeren op deze ruimte. Op de ruimte om stil te staan, op 'out of the box' denken, vanuit doelen die raken. Door stilstaan ontstaat dan verweling, voelen, betrokkenheid, actie en inzicht. En betekenisvolle opbrengsten omdat de professionals zelf worden uitgedaagd om betekenis te verlenen.

Door het eigen aandeel te zien in de eenvoud kan de leidinggevende 'achter de mensen' staan en hen vanuit contact leiden. Door de kunst van het gewone wordt het buitengewone zichtbaar.

Drs. Marja van Duin | directeur-trainer-coach VeerKrachtGroep

